Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Сыров Игорь Анатольевич
Должность: Директор
Дата подписания: 27.06.2022 16:52:16
Уникальный программный ключ:
b683afe664d7e9f64175886cf9626a198149ad36

СТЕРЛИТАМАКСКИЙ ФИЛИАЛ
ФЕДЕРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
УЧРЕЖДЕНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«БАШКИРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет ***Башкирской и тюркской филологии***
Кафедра ***Башкирской филологии***

Оценочные материалы по дисциплине (модулю)

дисциплина ***Современная башкирская литература***

Блок Б1, обязательная часть, Б1.О.22

цикл дисциплины и его часть (обязательная часть или часть, формируемая участниками образовательных отношений)

Направление

44.03.05 ***Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)***

код наименование направления

Программа

Родной (башкирский) язык и литература, Иностранный язык

Форма обучения

Очная

Для поступивших на обучение в
2019 г.

Разработчик (составитель)
кандидат филологических наук,, доцент
Илишева Р. Х.
ученая степень, должность, ФИО

Стерлитамак 2022

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю) 3

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю) 7

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания 16

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)

Формируемая компетенция (с указанием кода)	**Код и наименование индикатора достижения компетенции**	**Результаты обучения по дисциплине (модулю)**	**Показатели и критерии оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)**				**Вид оценочного средства**
1	**2**	**3**	**4**				**5**
			неуд.	**удовл.**	**хорошо**	**отлично**	
ПК-1. Способен использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач в предметной области и в области образования	ПК-1.3. Владение методологией и методиками анализа исследуемых проблем, использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач; навыками сбора, изучения, критического анализа, обобщения и систематизации	Обучающийся должен: Знать основные научные понятия и особенности их использования, методы и приёмы изучения литературного произведения и анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности	Не владеет методологией и методиками анализа исследуемых проблем, затрудняется использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач; неуверенно владеет навыками сбора, изучения, критического анализа,	В основном владеет основной методологией и методиками анализа исследуемых проблем, в основном использует теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач; частично владеет навыками сбора, изучения,	Владеет основной методологией и методиками анализа исследуемых проблем, использует основные теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач; в основном владеет навыками сбора, изучения, критического	Уверенно владеет основной методологией и методиками анализа исследуемых проблем, самостоятельно использует основные теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач; в основном владеет навыками сбора, изучения, критического анализа,	контрольная работа

	информации; способен публично выступить по исследуемой теме	для научных исследований; основы организации исследовательской деятельности; основные информационные технологии поиска, сбора, анализа и обработки; функции и содержание научно-методической работы педагога	обобщения и систематизации информации; затрудняется публично выступить по исследуемой теме	критического анализа, обобщения и систематизации информации; с подготовкой и с помощью публично выступает по исследуемой теме	анализа, обобщения и систематизации информации; может публично выступить по исследуемой теме	обобщения и систематизации информации;уверенно публично выступить по исследуемой теме	
	ПК-1.2. Самостоятельно и в составе научного коллектива решает конкретные задачи профессиональной деятельности; самостоятельно	Обучающийся должен: уметь произвести сбор и обработку информации; анализировать образовательный процесс, выявляя проблемы и	Нет ставит конкретные задачи профессиональной деятельности; самостоятельно и под научным руководством, не осуществляет сбор и	Самостоятельно и в составе научного коллектива частично решает конкретные задачи профессиональной деятельности;	Самостоятельно и в составе научного коллектива решает конкретные задачи профессиональной деятельности; самостоятельн	Самостоятельно и в составе научного коллектива полностью решает конкретные задачи профессиональной деятельности; самостоятельно и под научным	Индивидуальный и групповой опрос

	и под научным руководством осуществляет сбор и обработку информации; анализирует образовательный процесс, собственную деятельность, выявляя проблемы, способен на основе выявленной проблемы сформулировать исследовательскую задачу	вопросы по современной башкирской литературе, сформулировать исследовательскую задачу	обработку информации; анализирует образовательный процесс, собственную деятельность, выявляя проблемы, не способен на основе выявленной проблемы сформулировать исследовательскую задачу	самостоятельно и под научным руководством осуществляет сбор и обработку основной информации; анализирует образовательный процесс,	о и под научным руководством осуществляет сбор и обработку информации; анализирует образовательный процесс, собственную деятельность	руководством осуществляет сбор и обработку информации; анализирует образовательный процесс, собственную деятельность, выявляя проблемы, способен на основе выявленной проблемы сформулировать исследовательскую задачу	
	ПК-1.1. Оперирование основными научными понятиями и особенностями их использования, методами и приёмами изучения	Обучающийся должен: Владеть методиками анализа литературных фактов, постановки и решения исследовательских задач;	Не знает основные научные понятия и особенности их использования, методы и приёмы изучения литературного произведения и	Называет основные научные понятия и особенности их использования, методами и приёмами изучения литературного	Уверенно оперирует основными научными понятиями и особенностями их использования, методами и приёмами изучения	Владеет основными научными понятиями и особенностями их использования, методами и приёмами изучения литературного произведения и	Семинарские задания

	литературного произведения и анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности для научных исследований; основы организации исследовательской деятельности; основные информационные технологии поиска, сбора, анализа и обработки; функции и содержание научно-методической работы педагога	навыками сбора, изучения, критического анализа, обобщения и систематизации информации; организовать публичное выступление по исследуемой теме	анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности для научных исследований; основы организации исследовательской деятельности; основные информационные технологии поиска, сбора, анализа и обработки; функции и содержание научно-методической работы педагога	произведения и анализа научной литературы	литературного произведения и анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности для научных исследований;	анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности для научных исследований; основы организации исследовательской деятельности; основные информационные технологии поиска, сбора, анализа и обработки; функции и содержание научно-методической работы педагога	

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю)

Хәҙерге башҡорт әҙәбиәте буйынса семинар дәрес һорауҙары

Хәҙерге проза: Талха Ғиниәтуллин

1. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Т.Ғиниәтуллиндың тормош һәм ижад юлы. Башланғыс ижады.
2. Т.Ғиниәтуллиндың Мәскәүҙә сыҡҡан китаптары - Аюташ. М., 1975, Золотая моя колыбель. М., 1984., Нас остается мало. М., 1988. Вот кончится война. М., 1988. Уларға ҡыҫҡаса күҙәтеү-аннотация (баш һүҙ авторҙары, ундағы фекерҙәр һ.б.).
3. Т.Ғиниәтуллиндың башҡортса сыҡҡан китаптары - Тыуған йорт тупһаһында. Өфө, 1994, Тау артында ниҙәр бар. Өфө, Китап, 1997. Уларға ҡыҫҡаса күҙәтеү – баш һүҙ йөкмәткеһе, авторҙары һ.б. Яҙыусы әҫәрҙәрен башҡортсаға тәржемәләүсе Ә.Әминев эшмәкәрлеге.
4. Т.Ғиниәтуллин ижадында художестволылыҡ мәсьәләләре:

- «Бына һуғыш бөтөр ҙә»
- «Туннель» повестары,
- «Мәтрүшкә еҫе», «Әсә һәм бала», «Баҙ» хикәйәләренең идея-тематик йөкмәткеһе, психологизм бирелеше. Яҙыусы ижадында художестволы деталь.

Әҙәбиәт

1. Әминев Ә. Прозабыҙ Ирәмәле / Әминев Ә.Ҡәләмдәштәргә һүҙ. Өфө, 2011.
1. Шарапов И. И. Йонсоу көндәр. — «Ағиҙел» журналы, 2000, № 4, 168-169-сы биттәр.

Хәҙерге драматургия: Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы
Флорид Бүләков ижады (1948-2015)

1. Флорид Бүләков хаҡында биографик белешмә.
2. Флорид Бүләковтың “Саҡ-Суҡ” ҡиссаһы:

- Сюжетының мифологик нигеҙе.
- Саҡ һәм Суҡ образында Малай һәм Ҡыҙ; шағирҙар һәм уларҙың һөйгәндәре; бер халыҡтың айырылған ике тармағы; Шағирҙары һәм халыҡ;
- тарихи шәхестәрҙең яҙмышын күрһәткән сәхнәнең әһәмиәте;
- Хызырҙың башҡорт шағирҙары яҙмышына бәйле күҙәтеүҙәре;
-Хызыр һәм Шомбай образдарының ҡапма-ҡаршы планда һүрәтләнеше;
- Әсә образының идея-эстетик йөкмәткеһе.

Драмала символика.

3. Флорид Бүләковтың “Ҡанатланып ос һин, Толпарым” драмаһында шәхес, халыҡ, власть, заман:

- Баһанур - Ғәзинур; Баһанур – Гөлнур; Баһанур-Толпар конфликт ептәре;
- Иван Аркадьевич, Табылды, Аллабирҙе образдары;
- Символик образ булараҡ Толпар. Уның әҫәр идеяһына мөнәсәбәте.

4. “Шайморатов-генерал” драма-реквиемы:

- драмала йыр образы. Уның төп идеяға мөнәсәбәте;
- башҡорт кавдивизияһына бирелгән приказды үтәү һәм намыҫ, батыр егет даны, яугирлыҡ традициялары, халыҡ алдында яуаплылыҡ мәсьәләләре; Шайморатов һәм политрук диалогы; Шаймораов һәм Морат образдары;
- Шакир образы, уның Л.Толстой ни әйтер ине тигән темаға монологы;
- Трагик герой булараҡ Шайморатов. Шайморатовтың Йәмиләгә һуңғы үтенесе.

5. Флорид Бүләков ижадында трагикомедия жанры:

- “Бибинур, аһ, Бибинур” әҫәрҙәренең конфликт үҙенсәлектәре. Төп геройҙар яҙмышы аша социаль, әхләҡи проблемаларҙың ҡуйылышы (1996 йылда Рәсәйҙең Дәүләт премияһына лайыҡ булыуы);
“Һөйәһеңме, һөймәйһеңме” (“Изге ғәмәл”)
«Ҡатын-ҡыҙҙың ҡырҡ сырағы»
«Әбейҙәргә ни етмәй?» («Эх, күгәрсенкәйҙәрем!») әҫәрҙәре.
6. «Онотолған доға» - Салауат Юлаев ис. Дәүләт премияһына (1994 йыл) лайыҡ әҫәре.

Әҙәбиәт

1. Бүләков Ф. Пьесалар. - Өфө: Китап, 2008.
2. Кильмухаметов Т. Поэтика башкирской драматургии. – Уфа: Китап, 1995.
3. Әхмәҙиев Р. Драматургияла жанр формалары. Монография. - Өфө: Китап, 2003.
4. Әхмәҙиев Р. Хәҙерге башҡорт драматургияһы. - Өфө: БДУ, 2003.

Хәҙерге проза: Әмир Әминев ижады

1. Ә.Әминев хаҡында биографик белешмә.
2. Әмир Әминевтың “Ҡытай-город” повесы:
Төп идея-проблематика;
Сюжет үҙенсәлеге
Геройҙарға характеристика
Шартлылыҡ күренеше
3. “Танкист” повесында әхлаҡи конфликт. Аталар һәм балалар проблемаһы, башҡа социаль-әхлаҡи проблемалар. Композиция, художестволылыҡ мәсьәләләре.
4. “Йондоҙ сәскә” повесының сюжет үҙенсәлектәре:
Повестың образдар системаһы.
Повесть композицияһында шартлылыҡ һәм символика. Художестволы деталдәрҙең роле.
Повестың идея-проблематикаһы.
5. “Бер кәмәлә” повесы: Мифтың яңыса яғырашы, әхлаҡи-этик проблемалар, конфликт.
6. “Усман ташы” повесында проблематика һәм һүрәтләү алымы.
7. “Ҡар кешеһе” хикәйәһе. Миф, уйҙырма һәм ысынбарлыҡ.
8. “Бүре балалары” хикәйәһенең проблематик даирәһе.

Практик эш.

“Быны аңлау өсөн Ә.Әминевты уҡырға кәрәк!” темаһына текст, йөкмәткеһе һәм композицияһы: тезис, миҫалдар, һығымта. Күләме 1 бит, формат А4, интервал 1,5,шрифт 14.

Әҙәбиәт

2. А.Генатуллин.Размышляя о прозе А.Аминева. http://www.hrono.ru/text/2008/gena11_07.html
3. Хужахметов А. О проблематике повести Китай-город. https://cyberleninka.ru/article/n/problematika-povesti-kitay-gorod-a-amineva/viewer
4. Әминев Ә. Бер кәмәлә. Өфө, Китап, 2016. (№ытый-город, Танкист, Усман ташы, Бер кәмәлә, Йондоҙ сәскә, Ҡар кешеһе, Бүре балалары)
5. Ҡәләмдәштәр һүҙе. (Ә.Әминев ижады тураһында ҡәләмдәштәре). Өфө, 2010.
6. Әминев Ә.Ҡәләмдәштәргә һүҙ. Өфө, 2011.

Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Нәжиб Асанбаевтың тарихи драмалары

1. Нәжиб Асанбаевтың “Ҡыҙыл паша” драмаһының сюжет үҙенсәлектәре, конфликттың ҡоролошо. Әҫәрҙә башҡорт илсеһе Кәрим Хәкимов образы. Драманың реаль ерлеге. Мәжит Ғафури исемендәге башҡорт академия драма театрында ҡуйылған “Ҡыҙыл паша” спектакле уңышы.
2. Нәжиб Асанбаевтың Зәки Вәлидигә бағышланған драматик трилогияһы: “Аҡтамыр”, “Тарих яҙыр инем ташына”, “Исемкәйең ҡайтты, Вәлиди” драмалары. Әҫәрҙәрҙә Зәки Вәлиди яҙмышының, уның сәйәси, ғилми, педагогик эшмәкәрлегенең художестволы һүрәтләнеше. Характер булараҡ Зәки Вәлиди образы. Драматик трилогия мотивтары буйынса республика театрҙары сәхнәләрендә ҡуйылған спектаклдәр тарихы.

Әҙәбиәт

1. Асанбаев Н. Сәхнә әҫәрҙәре. Драмалар һәм комедиялар. - Өфө: Башҡортостан “Китап” нәшриәте, 1997.
2. Асанбаев Н. Әҫәрҙәр. Биш томда. III том: Пьесалар. - Өфө: Китап, 2007.
3. Башҡорт әҙәбиәте тарихы. Алты томда. Т.6. - Өфө: Башҡортостан китап нәшриәте, 1996. – 173-174-се б.
4. Килмөхәмәтов Т. Драматургия һәм драматургтар. - Өфө: Башҡортостан китап нәшриәте, 1986.

Хәҙерге драматургия: Азат Абдуллин ижады

1. Социаль-көнкүреш драма булараҡ “Яңғыҙы” (“Онотма мине, ҡояш”) әҫәре. Дәүер, йәмғиәт һәм шәхес конфликты. Шағир Сергей Чекмарев образының ҡатмарлы шарттарҙа һүрәтләнеше.
2. Азат Абдуллин ижадында драматик дилогия. “Ун өсөнсө председатель” һәм “Һағыш йылғаһы” (“Һуңғы уҙаман”) драмаларында конфликттың социаль-психологик характерҙа бирелеше. Морат Сәғәҙиев образының драматик асылы.
3. “Раббым баҡсаһы” әҫәре – социаль-фәлсәфәүи драма. Рудольф образына бәйле шәхес һәм власть конфликтының ҡуйылышы. Драманың жанр-стиль үҙенсәлектәре. Әҫәрҙең исеме хаҡында.

Әҙәбиәт

Абдуллин А. Һайланма әҫәрҙәр: Пьесалар, повестар, публицистика, хаттар һәм сығыштар. - Өфө: Китап, 2006.
Башҡорт әҙәбиәте тарихы. Алты томда. Т.6. - Өфө: Башҡортостан китап нәшриәте, 1996.
Кильмухаметов Т. Поэтика башкирской драматургии. – Уфа: Китап, 1995.
Килмөхәмәтов Т. Драматургия һәм драматургтар. - Өфө: Башҡортостан китап нәшриәте, 1986.
Әхмәҙиев Р. Драматургияла жанр формалары. Монография. - Өфө: Китап, 2003.

Хәҙерге башҡорт шиғриәте – традициялар.
1. Башҡортостандың халыҡ шағиры Ҡ. Аралбаев шиғриәтендә граждандлыҡ лирикаһы (“Башҡорт теле”, “Уйлан, бала” һ.б. шиғырҙары). “Таналыҡ тауышы”, “Аҡ тирмә”, “Ҡаратау тотҡоно” поэмаларының проблематикаһы, художестволы үҙенсәлектәре.
2. Башҡортостандың халыҡ шағирҙары Тимер Йософов, Марат Кәримов ижадының жанр төрлөлөгө, уларҙа замандың сағылышы.
3. Әнисә Таһирова ижадында сонет һәм сонеттар тажы жанрҙары үҫеше. Шағирәнең тәржемә өлкәһендә эшмәкәрлеге.

4. Хәсән Назар шиғриәте. “Шәмсыраҡ“, “Асманға ашыу” поэмаларының идея - художество үҙенсәлектәре.
5. Ф. Туғыҙбаева шиғриәте. “Тәүбә”, “Яуап көнө”, “Ҡыңғырау” һ.б. поэмаларында ил, ер тарихы хаҡында фәлсәфәүи уйланыуҙар сағылышы.
6. Й.Ильясова шиғырҙары.

Хәҙерге башҡорт поэмаһы: Башҡортостандың халыҡ шағиры Т. Ғәниева ижады

1. “Ҡыпсаҡтар” поэмаһында төп образдар, сюжет һәм композиция.
2. “Арҡайым” поэмаһының идея йөкмәткеһе, төҙөлөшө, образлылыҡ саралары.
3. Туған тел, Ватан, Башҡортостан тураһында шиғырҙарҙа художестволы образдар. “Туған тел”, “Тыуған ерем”, “Тамыр тәрән”, “Рәсәй – Ватан”, “Уралға мәҙхиә”, “Йүгән”, “Башҡортостан”.
4. Шәхес һәм уның донъялағы урыны хаҡындағы шиғырҙар, донъя менән бәхәс: Ҡурсалағыҙ”, “Аңлағанға – ишара…,” “Мин – һеҙҙеке”, “Шағир башымды һатам”.
5. Т.Ғәниеваның тормош хаҡында уйланыуҙары. Эссе. Донъялыр был… (Тормош һабаҡтары).

Әҙәбиәт

1. Тамара Ғәниева. Һайланма әҫәрҙәр. Шиғырҙар. 1–се том. Өфө, 2018.
2. Тамара Ғәниева. Һайланма әҫәрҙәр. Шиғырҙар. 2–се том. Өфө, 2018.
3. Т.Ғәниева. Тормош һабаҡтары Эссе. Ватандаш журналында.
4. Т.Ғәниева. Арҡайым. Өфө, 1997.
5. Р.Аҙнағолов. Шиғриәт төҫө – халыҡ яҙмышы/ Сәйләндәрем төҫлө-төҫлө. Өфө, 2007.

Хәҙерге башҡорт шиғриәте: традициялар һәм новаторлыҡ

1. Р. Түләк шиғриәте. “Яныу”, “Ҡашмау” поэмаларында замандың рухи проблемалары. Поэмаларҙың художестволы эшләнеше. Р.Түләковтың шиғырҙарында замандың актуаль проблемаларының ҡуйылышы (“Һөйәнтөҫ”, “Башҡортлоҡ”, “Ҡара ҡумта”, “Аҡ фонтан”, «Киндер»,«Оран», «Ауыр икән башҡорт булыуҙарыһ.б.).
2. Р.Ҡолдәүләт шиғриәте. Башҡортостан яҙмышы.
3. С.Юлаев ис. дәүләт премияһы лауреаты С. Әбүзәрҙең “Ғәмәл дәфтәре” китабына күҙәтеү.
4. Хәҙерге башҡорт шиғриәте:
- Т. Искәндәриәнең “Моң-тәлгәш”(2013) китабына күҙәтеү;
- Х. Юлдашевтың “Һуҡмаҡ”(2017) китабына күҙәтеү;
- З.Ханнанованың “Мин башҡорт тип танышығыҙ…” (2018) китабына күҙәтеү;
- форма үҙенсәлектәре ирекле шиғыр – верлибр (А. Юлдашбаев, Ғ. Ишкинин ижады буйынса);
- Фәнил Бүләковтың “Был тормошто ҡыҫып ҡосаҡла” китабына күҙәтеү (2019).
- Фирүзә Абдуллина, Р.Шәмсетдинова, С.Миңлебаева, А.Йәғәфәрова, Л.Абдуллина һ.б. ижадына күҙәтеү.
5. Лирик геройҙы һүрәтләүҙә стиль һәм композиция саралары. А.Ф. Үтәев монографияһы буйынса.

Әҙәбиәт

Хөсәйенов Ғ.Б. Рауил Бикбаев. Тормошо һәм ижады: монография. – Өфө: Китап, 2008
Кирәева Л.Р. Хәҙерге башҡорт поэмаһы: жанр стуктураһы мәсьәләләре. – Өфө: БДУ,

2006.
Аҙнағолов Р. Йәйғор төҫтәре. Ижади портреттар. – Өфө: З.Биишева ис. “Китап” нәшриәте, 2011.
Ҡунафин Ғ. Йондоҙ ҡабыҙған ижад.// Ағиҙел.- 2008. – №3. (Тимер Йосопов ижады хаҡында)
Фәтҡуллина Р.Х., Үтәев А.Ф., Кирәева Л.Р. Хәҙерге башҡорт шиғриәтен өйрәнеү. – Стәрлетамаҡ: БДУ-ның Стәрлетамаҡ филиалы, 2013.
Үтәев А.Ф. Хәҙерге башҡорт шиғриәтенең лирик геройын өйрәнеү. - Стәрлетамаҡ, 2014.

Хәҙерге драматургия: Наил Ғәйетбаев ижады

1. Наил Ғәйетбайҙың “Төн, йәки Һәҙиә менән Рәми” трагедияһында шәхес, халыҡ һәм власть конфликтын шартлылыҡ аша күрһәтеү. Һәҙиә менән Рәми образдарының бәйләнеше.
2. Наил Ғәйетбайҙың “Аҡ төндәр, йәки Аҡмулла” трагикомедияһында Аҡмулла яҙмышынан өс осор. Уларҙа шағирҙың рухи һәм ижтимағи үҫеше сағылышы.
3. Наил Ғәйетбайҙың “Яңы башҡорт, йәки был кешегә нимә етмәй?” трагикомедияһында шәхес һәм заман, рухи һәм матди ҡиммәттәр үлсәме.
4. Наил Ғәйетбай комедияларында заман проблемаларының сағылышы. Комик конфликттың ойошторолошо (“Ауылға ҡыҙҙар килде, йәки моңдар ҡайтһын ауылға”, “Студенттар, йәки ҡыҙҙар, ишек асығыҙ”).

Әҙәбиәт

Ғәйетбай Н. Аҡ төндәр: пьесалар. - Өфө: Китап, 2008.
Ғәйетбай Ғ. Пьеса нисек яҙыла? - Өфө: Китап, 1997.
Кильмухаметов Т. Поэтика башкирской драматургии. – Уфа: Китап, 1995.
Әхмәҙиев Р. Драматургияла жанр формалары. Монография. - Өфө: Китап, 2003.
Әхмәҙиев Р. Хәҙерге башҡорт драматургияһы. - Өфө: БДУ, 2003.

Хәҙерге проза: Флүр Ғәлимов ижады

1. “Яңы башҡорт” романы. 1990 йылдар ысынбарлығы, коммерция, бизнес ойоштороу темаһын башҡорт әҙәбиәтендә тәүге тапҡыр күтәреүсе әҫәр.
2. “Кентавр” повесында туған ер, ватан, азатлыҡ, милләт-ара дуҫлыҡ мәсьәләләренең ҡуйылышы.
3. “Аҙғын тәүбәһе” романы. Уның тәржемәһе “Покаяние над пропастью” романының Рәсәйҙең Ҙур премияһына лайыҡ булыуы (2019).

“Покаяние над пропастью” романының журнал варианты - Златокрылая птица Хумай. http://xn--80alhdjhdcxhy5hl.xn--p1ai/content/zlatokrylaya-ptica-humay
Ватандаш журналы сайты, “Кентавр” повесы. http://vatandash.ru/pics/pdf/1436.pdf

Хәҙерге проза: Гөлсирә Ғиззәтуллина ижады
1. Гөлсирә Ғайсарова-Ғиззәтуллина хаҡында биографик белешмә.

2. Г. Ғиззәтуллина хикәйәләрендә конфликт ҡуйылышы, ҡатын-ҡыҙҙың күңел донъяһының сағылышы (“Төшләктәге төш”, “Ҡыш бабай бүләге”, “Алма”, “Гүзәл” һ.б.)
3. “Йәшә, егет” повесында заман проблемаларының ҡуйылышы. Төп геройҙың образы аша замандаштың ҡаршылыҡлы рухи донъяһын асыу.
4. “Күбәләккә әйләнеү” повесында шәхестең рухи үҫеше темаһы. Йәмилә, Сөләймән образдары.
5. Г. Ғайсарова-Ғиззәтуллинаның “Һәҙиә” романы: сюжет-композиция ҡоролошо, Әҙибә һәм Усман образдарын сағыштырма планда һүрәтләү, әҫәрҙең художестволы үҙенсәлектәре.
6. Йомғаҡлау: яҙыусының төп темалары, һүрәтләү алымдары.

Әҙәбиәт

1. Г. Ғиззәтуллина. Тормош шау сәскәлә. – Өфө: Китап, 2006.
2. Г. Ғиззәтуллина. Йәшәргә ваҡыт. – Өфө: Китап, 2012.
3. Гәрәева Г.Н. Башҡорт прозаиктары. Монография. – Өфө: БашДУ, 2012
4. Гәрәева Г.Н. Хәҙерге проза үҙенсәлектәре. – Өфө: Китап, 2009.
5. http://yuldashfm.ru/mp3_id/7911 (Г. Ғайсарова-Ғиззәтуллинаның “Юлдаш” радиоһына биргән интервьюһы)

Хәҙерге проза: Гөлнур Яҡупова ижады

1. Гөлнур Яҡупова тураһында биографик белешмә.
2. Гөлнур Яҡупова шиғриәтенә байҡау: тематик даирәһе, поэтик образлылыҡ үҙенсәлектәре (“Мәрхәмәт”, “Рәхмәт”, “Уҡлы ҡая”, “Ағиҙелем”, “Рух ҡиблаһы” һ.б.)
3. Гөлнур Яҡупованың “Йыртҡыс ҡаны” повесының сюжет үҙенсәлектәре, кеше һәм тәбиғәт бәйләнешенең художестволы һүрәтләнеше.
4. Гөлнур Яҡупованың “Ҡатындар” трилогияһының сюжет-композиция ҡоролошо, образдар системаһы. Нурия образына характеристика. Уның аша шәхестең рухи үҫеше мәсьәләләренең ҡуйылышы.

Практик эш: Г.Яҡупованың “Ҡатындар” романынан уҡытыусы образын асыусы 10 цитата яҙырға.

Әҙәбиәт

1. Яҡупова Г. Йыртҡыс ҡаны. – Өфө: Китап, 2003.
2. Яҡупова Г. Ҡатындар. – Өфө: Китап, 2013.
3. Г.Гәрәева. Һөйгән йәр, тыуған ер һәм йыһан. / Яҡупова Г. Ҡатындар. – Өфө: Китап, 2013. – 715-726-сы биттәр.
4. Хәбиров Ә. Йәнле шишмәләр. – Өфө: Китап, 1996.
5. Аҙнағолов Р. Эңерҙәрҙә шәм балҡыны/ Сәйләндәрем төҫлө-төҫлө. Өфө, 2007.

Хәҙерге проза: Мәрйәм Бураҡаева ижады

1. Мәрйәм Бураҡаева хаҡында биографик белешмә, уның йәмәғәтселек эшмәкәрлеге.
2. М. Бураҡаева хикәйәләрендә тормошсан проблемаларҙың ҡуйылышы: “Көмөш ысыҡ”, “Атайымдың улы булмағас”, “Ҡорҙаштар”, “Ҡара алтынлы көмөш беләҙек”, “Ҡапҡа бағанаһы” һ.б.
3. М. Бураҡаеваның тарихи хикәйәләрендә (“Дала моңо”, “Киҫәкбикә”) башҡорт тарихының сағылышы, төп образдарҙың һүрәтләнеше.
4. М. Бураҡаеваның “Арғымаҡ” китабы:
1) йөкмәтке үҙенсәлектәре, милли темаларҙың яҡтыртылышы;
2) композицияның йөкмәткегә бәйле ойошторолошо, уның идея-эстетик функцияһы;
3) китаптың жанр тәбиғәте, образдар системаһы

Практик эш: М. Бураҡаеваның “Арғымаҡ” китабынан төп идеяларҙы асҡан 10 цитата яҙырға.

Әҙәбиәт.

1. М. Бураҡаева. Көмөш ысыҡ. – Өфө: Инеш, 2011
2. М. Бураҡаева. Арғымаҡ. – Өфө: Китап, 2005 (2015).
3. https://ba.wikipedia.org/wiki.
4. http://yuldashfm.ru/mp3_id/4674 (“Юлдаш” радиоһында М. Бураҡаева менән әңгәмә)
5. “Интервью” тапшырыуында М. Бураҡаева менән әңгәмә (http://tv-rb.ru/teleproekty/informatsionno-analiticheskie/interyu/)

Хәҙерге проза: Фәрзәнә Аҡбулатова ижады

1. Фәрзәнә Аҡбулатова тураһында биографик белешмә.
2. Ф. Аҡбулатова хикәйәләренең проблематикаһы, образдар системаһы (“Атай икмәге”, “Бүләк”, “Матур туфли”, “Әсәй, һин беҙҙе яратаһыңмы?”, “Балалыҡ” картинаһы” һ.б.)
3. Ф. Аҡбулатованың “Тыумаған улым” повесында башҡорт халҡының фажиғәле киләсәген күҙаллау. Әҫәрҙең конфликт тәбиғәте, идея-проблематикаһы.
4. Ф. Аҡбулатованың ижадында роман-дилогия: “Яҙылып бөтмәгән китап”, “Янған аттар”:

а) әҫәрҙәрҙең идея-проблематикаһы, заман темаһының сағылышы;
б) романдарҙың сюжет – композиция үҙенсәлектәре;
в) Зәһүрә образында замана ҡатын-ҡыҙы образының һүрәтләнеше. Зәһүрә һәм Аһыл образдарын сағыштырығыҙ.

Әҙәбиәт

1. Аҡбулатова Ф. Яҙылып бөтмәгән китап. – Өфө: Китап, 2011.
2. Аҡбулатова Ф. Янған аттар. – Өфө: Китап, 2015.
3. Гәрәева Г.Н. Башҡорт прозаиктары. Монография. – Өфө: БашДУ, 2012 (478-494-сы биттәр)
4. Гәрәева Г.Н. Хәҙерге проза үҙенсәлектәре. – Өфө: Китап, 2009.
5. Ғәниева Т. Яуызлыҡты еңер изгелек. / Уйсандар, һеҙгә өндәшәм. Өфө, 2009.

Хәҙерге проза: Лира Яҡшыбаева ижады

1. Лира Әхмәт-Яҡшыбаева тормошо һәм ижады.
2. Лира Әхмәт-Яҡшыбаева ижадында тәбиғәтте һаҡлау темаһының ҡуйылышы. “Бөтәбеҙгә бер Ер шары” китабына ингән повестарҙа илһөйәр рухлы образдарҙың һүрәтләнеше.
3. Лира Әхмәт-Яҡшыбаева ижадында әүлиәләр темаһы. “Мөжәүир хәҙрәт”, “Халҡыбыҙ изгеләре”, “Ғабдулла Саиди” һ.б. әҫәрҙәренең йөкмәтке үҙенсәлектәре, төп образдарҙың һүрәтләнеше.
4. Дини-мистик, дидактик әҙәбиәт тураһында төшөнсә.

Практик эш. “Тылсым көсө йәки Хаҡ тәғәлә ихтыярымы был, әллә кешенең мөғжизә көтөүеме?” темаһына эссе яҙығыҙ. Уның структураһы: темаға ярашлы тезис (үҙегеҙҙең фекер), Л.Яҡшыбаеваның “Халҡыбыҙ изгеләре” китабынан 4-5 факт-дәлил, һығымта. ике бит күләмендә, формат А4, интервал 1,5,шрифт 14.

Әҙәбиәт.

1. Л. Әхмәт-Яҡшыбаева. Мөжәүир хәҙрәт. – Өфө: Китап, 2008.
2. Л. Әхмәт-Яҡшыбаева. Бөтәбеҙгә бер Ер шары. – Өфө: Китап, 2013.
3. Л.Яҡшыбаева. “Халҡыбыҙ изгеләре”. Өфө, Китап, 2014.
4. Р. Аҙнағолов. Ил тигәндең кеме юҡ? / Йәйғор төҫтәре. – Өфө: Китап, 2011.

Индивидуальный и коллективный опрос

1, Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Н.Мусиндың «Шунда ята батыр һөйәге…» романының халыҡ ижады менән бәйләнеше

2. «Йыртҡыс тиреһе» повесында төп конфликт һәм образдар. Авторҙың халыҡ һәм шәхес, йәмғиәт, әхлаҡи мәсьәләләр хаҡында уйланыуҙары

3. “Бер кәмәлә”/“Йондоҙ сәскә”/ «Ҡытайгород»/«Танкист»/«Ҡар кешеһе» ё5ёр7ёрене\ жанры. Шартлылыҡ?

4 Г.Ғиззәтуллинаның «Мөхәббәттең хуш еҫе»/ «Ун биш һум»/ «Иң зәңгәр диңгеҙ», «Гуманитар ярҙам»/ һ.б. хикәйәләре, «Күбәләккә әйләнеү» повесының идея-тематик йөкмәткеһе./ «Һәҙиә» романының

5. Р.Камалдың “Таня-Таңһылыу” әҫәрендә сюжет.

6. Ф. Исхакованың «Кеше-күсермә! романыныда уйҙырма.

7. Ф.Аҡбулатованың «Әлморонда бал тәме»/ «Тыумаған улым» повестары/ “Ханбала менән хан бала” йөкмәткеһе

8.Лира Әхмәт-Яҡшыбаева ижадында әүлиәләр темаһы

1. Р.Түләковтың «Яныу» поэмаһы.
2. РҠолдәүләт
3. Т.Искәндәриә
4. С.Әбүзәр
5. З.Ханнанова

1. Х.Тапаҡовтың «Һайлау», «Яҙмыштарҙан һин бит көслөрәкһең»,“Эт күҙендәге ҡояш”, «Дусар ителгәндәр», «Зөлхизә» Замандаш геройҙар. «Сибәрбикә», «Китәм, иркәм, ҡалаһың», «Ҡаршы сығып ал»

Т. Ғарипова ижадында бәләкәй формалар. Һуңғы йылдарҙа яҙылған “Күктүбәлә ҡояш», “Оҙон юлдың башы”, “Һабаҡ”

2. Яҡупованың “Ҡатындар” романында осор үҙенсәлектәре бирелеше. Уҡытыусы образы.

3. Ҡ. Аралбаев “Аҡ тирмәләр иле” /“Ҡаратау тотҡоно”

4. Ф. Туғыҙбаева шиғриәте. “Тәүбә”, “Яуап көнө”, “Ҡыңғырау” һ.б. поэмаларында ил, ер тарихы хаҡында фәлсәфәүи

КОНТРОЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ

Хәҙерге башҡорт әҙәбиәте буйынса имтихан һораулығы

1. Хәҙерге башҡорт прозаһында тарихи тема үҫеше. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Н.Мусиндың«Шунда ята батыр һөйәге…» романында тарихи осор, образдар системаһы. Алдар Иҫәкәев образы, әҫәрҙең тарихи ерлеге һәм халыҡ ижады менән бәйләнеше. «Йыртҡыс тиреһе» повесында төп конфликт һәм образдар. Авторҙың халыҡ һәм шәхес, йәмғиәт, әхлаҡи мәсьәләләр хаҡында уйланыуҙары.

2. Хәҙерге башҡорт прозаһында символика һәм шартлылыҡ: Ә.Әминев ижады («Ҡытайгород», “Усман ташы”, “Бер кәмәлә”, “Йондоҙ сәскә”, «Ҡар кешеһе»). «Танкист» повесында социаль-әхлаҡи проблемалар.

3. Г.Ғиззәтуллинаның «Мөхәббәттең хуш еҫе», «Ун биш һум», «Иң зәңгәр диңгеҙ», «Гуманитар ярҙам» һ.б. хикәйәләре, «Күбәләккә әйләнеү» повесының идея-тематик йөкмәткеһе. «Һәҙиә» романының төп идеяһы, образдарға характеристика.

4. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Ф. Бүләков драматургияһының жанр

төрлөлөгө. “Саҡ-Суҡ” ҡиссаһының, “Ҡанатланып ос һин, Толпарым” драмаһының жанр үҙенсәлектәре. “Һөйәһеңме-һөймәйһеңме?”, “Бибинур, ах, Бибинур” трагикомедияларының конфликт үҙенсәлектәре. “Шайморатов-генерал” драмаһы.

5. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Азат Абдуллин ижадында драматик дилогия. “Ун өсөнсө председатель” һәм “Һағыш йылғаһы” (“Һуңғы уҙаман”) драмаларында конфликттың социаль-психологик характерҙа бирелеше. Морат Сәғәҙиев образының драматик асылы. “Раббым баҡсаһы” әҫәре – социаль-фәлсәфәүи драма. Рудольф образы. Шәхес һәм власть конфликтының ҡуйылышы. Драманың жанр-стиль үҙенсәлектәре. Фәлсәфәүи идеяларҙың художестволы деталдәрҙә дөйөмләштерелеүе.

6. Рәсәйҙең Ҙур Әҙәби премияһы лауреаты Ф. Ғәлимовтың “Яңы башҡорт” романы. “Аҙғын тәүбәһе” романы.

7. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Т.Ғиниәтуллин ижадында художестволылыҡ мәсьәләләре: «Бына һуғыш бөтөр ҙә», «Туннель» һ.б. повестары, «Мәтрүшкә еҫе», «Әсә һәм бала», «Баҙ» һ.б.хикәйәләре.

8. Ш.Бабич ис. йәштәр премияһы лауреаты Ф.Аҡбулатованың «Әлморонда бал тәме», «Тыумаған улым» повестарында әхлаҡ, милләт, халыҡ тарихы, тыуған ер темаларының сағылышы. «Яҙылып бөтмәгән китап» романында хәҙерге йәмғиәт, уның дауамы булараҡ “Янған аттар” романы. “Ханбала менән хан бала” хикәйәһенең М.Ҡашғари ис. төрки телле әҙәбиәттәр конкурсында еңеү яулауы.

9. Н.Ғәйетбай драматургияһы. «Төн, йәки Һәҙиә менән Рәми» трагедияһының төп идеяһы, образдары, поэтик эшләнеше. “Салауат” драмаһы.

10. Ә.Үтәбайҙың «Тыштағы зыярат» әҫәренең төп идея-проблемалары, образдар системаһы. “Үрелеп алған алма” хикәйәһе.

11. М.Ҡунафиндың «Артта - Мәскәү», «Ҡартайған ҡояш аҫтында», «Тәңре өрөк ҡапҡанда», “Ауылға Аллаһ килә”, «Аҡ буран асылы» һ.б. хикәйәләренең идея-тематикаһы, философик ерлеге. “Йөҙөп бара, ти, аттар диңгеҙҙә…” повестарында халыҡ яҙмышы, әхлаҡ, “Инстинкт йәки Күктә йондоҙҙар болара” повесында кешелек цивилизацияһы яҙмышы мәсьәләләренең ҡуйылышы. Реаллек һәм фантасмагория.

12. Х.Тапаҡовтың «Һайлау», «Яҙмыштарҙан һин бит көслөрәкһең»,“Эт күҙендәге ҡояш”, «Дусар ителгәндәр», «Зөлхизә» һ.б. повестарында хәҙерге йәмғиәт проблемалары. Замандаш геройҙар. Символик образдар – ҡара ҡоҙғон, эт һ.б. «Сибәрбикә», «Китәм, иркәм, ҡалаһың», «Ҡаршы сығып ал» хикәйәләрендә әхлаҡ, ауыл кешеһенең психологияһы, һикәлтәле яҙмыштарҙың һүрәтләнеше.

13. Салауат Юлаев исемендәге дәүләт премияһы лауреаты Р.Камалдың “Таня-Таңһылыу” һ.б. әҫәрҙәренең художестволы үҙенсәлектәре.

14. Ф. Исхакованың «Кеше-күсермә» романының жанр үҙенсәлектәре.

15. Һ.Дәүләтшина ис. дәүләт премияһы лауреаты Г. Яҡупованың “Ҡатындар” романында осор үҙенсәлектәре бирелеше. Уҡытыусы образы. “Йыртҡыс ҡаны” повесы. Төп образдар, төп конфликт тәбиғәте.

16. Т. Ғарипова ижады. “Бөйрәкәй” романы, повесть һәм хикәйәләрендә XX б. милләт тарихы, XX1 б. башы заман һулышы сағылышы. Т. Ғарипова ижадында бәләкәй формалар. Һуңғы йылдарҙа яҙылған “Күктүбәлә ҡояш», “Оҙон юлдың башы”, “Һабаҡ” хикәйәләре.

17. Башҡортостандың халыҡ шағиры Ҡ. Аралбаев шиғриәтендә граждандлыҡ лирикаһы (“Башҡорт теле”, “Уйлан, бала” һ.б. шиғырҙары). “Таналыҡ тауышы”, “Аҡ тирмә”, “Ҡаратау тотҡоно” поэмаларының проблематикаһы, художестволы үҙенсәлектәре.

18. Башҡортостандың халыҡ шағиры Тимер Йосопов ижадына күҙәтеү.

19. Башҡортостандың халыҡ шағиры Х. Назар шиғриәте. “Шәмсыраҡ“, “Асманға ашыу” поэмаларының идея - художество үҙенсәлектәре.

20. Башҡортостандың халыҡ шағиры Ф. Туғыҙбаева шиғриәте. “Тәүбә”, “Яуап көнө”, “Ҡыңғырау” һ.б. поэмаларында ил, ер тарихы хаҡында фәлсәфәүи уйланыуҙар сағылышы.

21. Башҡортостандың халыҡ шағиры Т. Ғәниева ижады. “Ҡыпсаҡтар”, “Арҡайым”

поэмаларында төп образдар, сюжет һәм композиция. Туған тел, Ватан, Башҡортостан тураһында шиғырҙарҙа художестволы образдар (“Туған тел”, “Тыуған ерем”, “Тамыр тәрән”, “Рәсәй – Ватан”, “Уралға мәҙхиә”, “Йүгән”, “Башҡортостан”). Шәхес һәм уның донъялағы урыны хаҡындағы шиғырҙар, донъя менән бәхәс: (“Ҡурсалағыҙ”, “Аңлағанға – ишара…,” “Мин – һеҙҙеке”, “Шағир башымды һатам”).

22. Ш.Бабич ис. йәштәр премияһы лауреаты Р.Түләковтың шиғырҙарында замандың актуаль проблемаларының ҡуйылышы (“Һөйәнтөҫ”, “Башҡортлоҡ”, “Ҡара ҡумта”, “Аҡ фонтан”, «Киндер»,«Оран»). «Ҡашмау» поэмаһының композиция үҙенсәлектәре, замандың рухи мәсьәләләренең күтәрелеүе. Р.Түләковтың «Яныу» поэмаһы. Поэтик образдар.

23. С.Юлаев ис. дәүләт премияһы лауреаты С.Әбүзәр шиғриәте. “Ғәмәл дәфтәре “ китабына күҙәтеү. Шиғыр һәм поэмаларының идея-тематикаһы. “Орден” шиғырына анализ.”Хәйерсе” поэмаһының төп йөкмәткеһе. “Һүҙ “ шиғырындағы төп идея.

24. Р.Ҡолдәүләт шиғриәтенең идея-тематикаһы. “Быума” поэмаһы. “Килен”, “Һигеҙенсе мөғжизә”, “Башҡорттарға өндәшеү” шиғырҙары.

25. Хәҙерге башҡорт шиғритәтендә төп тема һәм идеялар, ижади эҙләнеүҙәр һәм яңылыҡтар. Т.Искәндәриә ижады. “Моң-тәлгәш”(2013), “Рух көмбәҙе” (2019) һ.б. китаптарына күҙәтеү. З.Ханнанованың “Мин башҡорт тип танышығыҙ…” (2018) китабына күҙәтеү. Ғ.Ишкининдың “Ямаулыҡтар” (2007), “Мин, бәлки, урап та килмәҫмен...” (2015), шиғырҙар йыйынтығына күҙәтеү. Ә.Хәлилов, Ф.Абдуллина, Ғ. Кәлимуллина, Р.Шәмсетдинова, Р.Ғәлимова, С.Миңлебаева, Фәнил Бүләковтар ижадына күҙәтеү.

26. Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Нәжиб Асанбаевтың Зәки Вәлидигә бағышланған драматик трилогияһы: “Аҡтамыр”, “Тарих яҙыр инем ташына”, “Исемкәйең ҡайтты, Вәлиди” драмалары. Әҫәрҙәрҙә Зәки Вәлиди яҙмышының, уның сәйәси, ғилми, педагогик эшмәкәрлегенең художестволы һүрәтләнеше.

27. Лира Әхмәт-Яҡшыбаева ижадында әүлиәләр темаһы. “Мөжәүир хәҙрәт”, “Халҡыбыҙ изгеләре”, “Ғабдулла Саиди” һ.б. әҫәрҙәренең йөкмәтке үҙенсәлектәре, төп образдарҙың һүрәтләнеше. Дини-мистик, дидактик әҙәбиәт тураһында төшөнсә.

28. М. Бураҡаеваның тарихи хикәйәләрендә (“Дала моңо”, “Киҫәкбикә”) башҡорт тарихының сағылышы, төп образдарҙың һүрәтләнеше. М. Бураҡаеваның “Арғымаҡ” китабы.

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1. Современная башкирская поэзия				
Текущий контроль				**20**

Активная работа на семинарских занятиях	2	4	0	8
Выпонение реферата	2	2	0	4
Устный опрос	4	2	0	8
Рубежный контроль				**15**
Тестовый контроль	3	5	0	15
Модуль 2. Современная башкирская проза и драматургия				
Текущий контроль				**20**
Активная работа на практических занятиях	2	4	0	8
Выполнение индивидуальных заданий	4	2	0	8
Защита реферата	2	2	0	4
Рубежный контроль				**15**
Тестовый контроль	3	5	0	15
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Экзамен				**30**

Критериями оценивания при модульно-рейтинговой системе являются баллы, которые выставляются преподавателем за виды деятельности (оценочные средства) по итогам изучения модулей (разделов дисциплины), перечисленных в рейтинг-плане дисциплины (для экзамена: текущий контроль – максимум 40 баллов; рубежный контроль – максимум 30 баллов, поощрительные баллы – максимум 10; для зачета: текущий контроль – максимум 50 баллов; рубежный контроль – максимум 50 баллов, поощрительные баллы – максимум 10).

Шкалы оценивания:

(для экзамена:

от 45 до 59 баллов – «удовлетворительно»;

от 60 до 79 баллов – «хорошо»;

от 80 баллов – «отлично».

для зачета:

зачтено – от 60 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

не зачтено – от 0 до 59 рейтинговых баллов).

Семинарские задания

Критерии оценки (в баллах)

15 баллов выставляется студенту, если точно используется специализированная терминология, понятия; в ответе отслеживается четкая структура, выстроенная в логической последовательности; ответ изложен литературным грамотным языком. Студент показал отличное владение навыками выделения структурных элементов,

10 баллов выставляется студенту, если в ответе допущены некоторые неточности при освещении основного содержания ответа, неточно используется специализированная терминология, понятия, не имеет определенной логической последовательности.

5 баллов выставляется студенту, если он показывет недостаточный уровень общего понимания вопроса, имеются затруднения или допущены ошибки в определении понятий, использовании терминологии

2 балла выставляется студенту, если проявил неудовлетворительное владение материалом работы и не смог ответить на большинство поставленных вопросов по теме.

Индивидуальный /групповой опрос

Индивидуальный /групповой опрос проводится после изучения теоретического материала модуля с целью выяснения наиболее сложных вопросов, степени усвоения учебного теоретического материала

Это метод контроля позволяющий оценить знания одного студента или группы. Вопросы должны быть четкими, ясными, конкретными, охватывать основной материал программы. Содержание вопросов должно стимулировать студентов логически мыслить, сравнивать, анализировать сущность явлений, доказывать, подбирать примеры, делать выводы. Вопрос задается всей группе, затем необходима небольшая пауза для того, чтобы все студенты приготовились к ответу, а вызывают для ответа конкретного студента. Чтобы группа слушала ответ своего товарища, студентам предлагается оценить полноту и глубину ответа в виде рецензирования. Оценить можно не только отвечающего студента, но и тех, кто участвовал в обсуждении. При необходимости целесообразно наводящими вопросами помогать студенту, не подсказывая ему правильного ответа. Заключительная часть устного опроса – подробный анализ ответов студентов. Преподаватель отмечает как

положительные стороны, так и указывает на недостатки ответа, делает вывод о том, как изложен учебный материал.

На усмотрение преподавателя можно провести индивидуальный опрос студента по изученным темам модуля.

Контрольная работа

Критерии и методика оценивания:

20-25 баллов выставляется студенту, если точно используется специализированная терминология, понятия; в ответе отслеживается четкая структура, выстроенная в логической последовательности; ответ изложен литературным грамотным языком. Студент показал отличное владение навыками выделения структурных элементов,

15-19 баллов выставляется студенту, если в ответе допущены неточности при освещении основного содержания ответа, неточно используется специализированная терминология, понятия, не имеет определенной логической последовательности.

10-14 баллов выставляется студенту, если нет общего понимания вопроса, имеются затруднения или допущены ошибки в определении понятий, использовании терминологии.

5-9 баллов выставляется студенту, если проявил неудовлетворительное владение материалом работы и не смог ответить на большинство поставленных вопросов по теме. Студент продемонстрировал недостаточный уровень владения навыками выделения

1-5 баллов выставляется студенту, если нет понимания вопроса, допущены ошибки в определении понятий, использовании терминологии, не смог ответить ни на один поставленный вопрос по теме.

Результаты обучения по дисциплине (модулю) у обучающихся оцениваются по итогам текущего контроля количественной оценкой, выраженной в рейтинговых баллах. Оценке подлежит каждое контрольное мероприятие.

При оценивании сформированности компетенций применяется четырехуровневая шкала «неудовлетворительно», «удовлетворительно», «хорошо», «отлично».

Максимальный балл по каждому виду оценочного средства определяется в рейтинг-плане и выражает полное (100%) освоение компетенции.

Уровень сформированности компетенции «хорошо» устанавливается в случае, когда объем выполненных заданий соответствующего оценочного средства составляет 80-100%; «удовлетворительно» – выполнено 40-80%; «неудовлетворительно» – выполнено 0-40%

Рейтинговый балл за выполнение части или полного объема заданий соответствующего оценочного средства выставляется по формуле:

$$\text{Рейтинговый балл} = k \times \text{Максимальный балл},$$

где k = 0,2 при уровне освоения «неудовлетворительно», k = 0,4 при уровне освоения «удовлетворительно», k = 0,8 при уровне освоения «хорошо» и k = 1 при уровне освоения «отлично».

Оценка на этапе промежуточной аттестации выставляется согласно Положению о модульно-рейтинговой системе обучения и оценки успеваемости студентов БашГУ:

На экзамене выставляется оценка:

• отлично - при накоплении от 80 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

• хорошо - при накоплении от 60 до 79 рейтинговых баллов,

• удовлетворительно - при накоплении от 45 до 59 рейтинговых баллов,

• неудовлетворительно - при накоплении менее 45 рейтинговых баллов.

При получении на экзамене оценок «отлично», «хорошо», «удовлетворительно», на зачёте оценки «зачтено» считается, что результаты обучения по дисциплине (модулю) достигнуты и компетенции на этапе изучения дисциплины (модуля) сформированы.